

Kroj

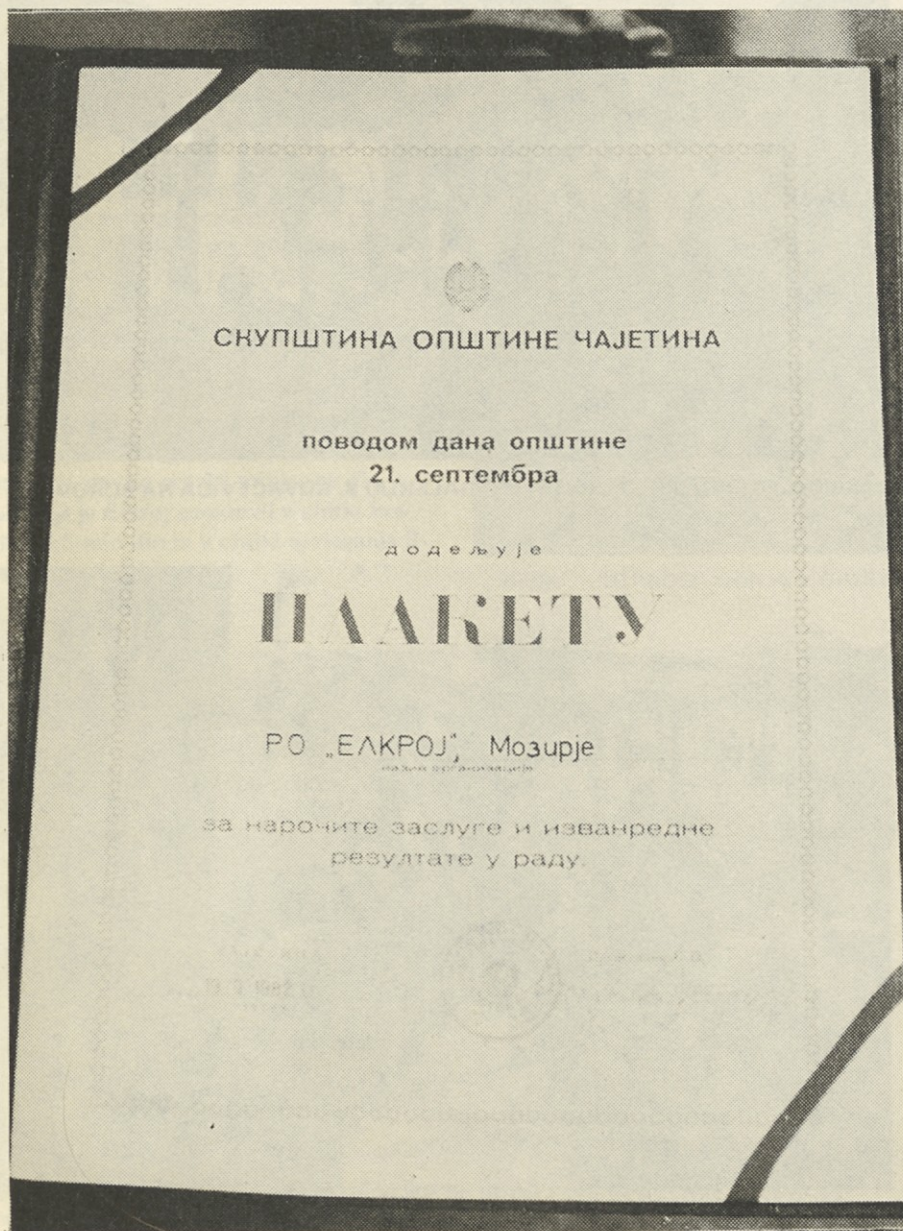
Elkroj

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE
„E L K R O J“ MOZIRJE

Številka 4
Leto 1982

Glavni urednik: Vida Skok
Naklada: 650 izvodov
Tisk: Grafika Prevalje
S sklepom št. 421-1/72 z dne 13. 1. 1977
oproščeno plačila prometnega davka.

PREJELI SMO PLAKETO SO ČAJETINA



Občina Čajetina leži na obronkih Zlatibora v bližini meje s SR BiH in SR Črno goro. Zlatibor pa je najbolj obiskana planina v SR Srbiji. Občina je po številu prebivalstva nekoliko večja od občine Mozirje, po gospodarski razvitosti pa šteje med manj razvite občine SR Srbije. Po tistem, kar smo med obiskom v tej občini videli in po začetih programih sodeč, pa se bo Čajetina prav gotovo kmalu povzpela med razvite občine SR Srbije. Ko slišimo besedo nerazvit, nehote pomislimo na revščino in vse tisto, kar revščino spremlja. Mi v tej občini tega nismo opazili, res pa je, da smo obiskali le najrazvitejši del občine Čajetina.

Pot je bila naporna, saj je od Mozirja do Čajetine več kot 800 km v eno smer. Na poti v Čajetino smo se ustavili v Beogradu in se poklonili spominu tovariša Tita v Hiši cvetja. Pot je bila dolga in tudi naporna, vendar je ob dobrem razpoloženju zelo hitro minila. Potovanje pa je trajalo od 3. ure zjutraj do večera.

Naslednji dan je bila otvoritev nove proizvodne linije v DO Mladost. Po ogledu proizvodnih prostorov smo bili vsi na slavnostnem kosilu v motelu "Zelenkada" na Partizanskih vodah. Pred otvoritvijo pa smo si ogledali



SLAVNOSTNI TRENUTEK PODELITVE
PLAKETE NAŠI DELOVNI ORGANIZACIJI

umetniško galerijo slikarja Božidarja Kovačevića na Borovi glavi, ki je tudi na pogorju Zlatibora.

Zadnji dan našega obiska je bila podeljena "Elkroju" na slavnostni seji skupščine občine Čajetina Plaketa občine za izredne rezultate dela. Občinskega priznanja iz pobratene občine smo bili vsi zelo veseli in ponosni smo, da je bilo dodeljeno nam. Ta plaketa je priznanje odločitvam, ki smo jih delavci Elkroja sprejeli in izvedli v zadnjih dveh letih. Te odločitve pa že dajejo konkretne rezultate in učvrščujejo bratstvo med pobratenima občinama.

Člani delegacije našega kolektiva so si medtem, ko je trajala slavnostna seja skupščine občine, ogledali spomenik veliki borbi iz NOB "Kadinjačo". Navdušeni smo bili nad veličastnim spomenikom. Z zanimanjem smo poslušali razlago o izginotju celega bataljona partizanov, ki so skoraj do zadnjega moža padli, ko so branili umik tovariša Tita in glavnega štaba NOV iz Titovih Užic na Zlatibor.

Po vrnitvi iz Kadinjače smo se udeležili otvoritve spomenika padlim udeležencem NOB in žrtvam I. svetovne vojne v kraju "Šlivovica". Po otvoritvi smo se

po krajši zakuski poslovili od gostiteljev, to pot od občanov Čajetine. Slovo je bilo zelo prisrčno, kar je samo še en dokaz bratskih odnosov med našima občinama.

Med samim obiskom na pogorju Zlatibora in občine Čajetina smo videli veliko spominskih obeležij iz NOB in revolucije. Vse to priča, da vojne vihre nikoli niso šle mimo Zlatibora. Zlatiborci pa so bili vedno narodnostno zavedni in rodoljubni ljudje, zato so v vseh vojnih vihrah dali velik krvni davek. V Elkroju smo ponosni, da pomagamo gospodarsko razvijati nerazvito področje, kjer so

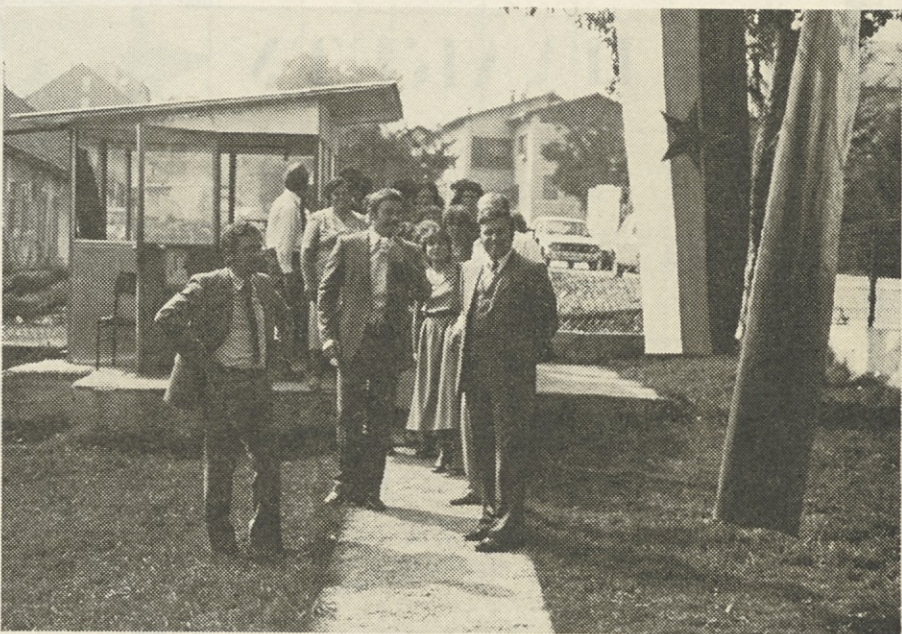
si ljudje s puško v rokah priborili svobodo in nikoli niso čakali, da bi jim bila svoboda podarjena.

V času, ko smo bili v Čajetini, smo se ponovno prepričali, da bi se morala beseda Bratstvo pisati z veliko začetnico in pa da bratstvo med našimi narodi, skovano v NOB in socialistični revoluciji, živi. To dejstvo nas ohrabljuje in utrjuje prepričanje, da bo naša družba s skupnimi naporii naših delovnih ljudi premagala današnje in jutrišnje težave.

Ivan Kramer



NAŠA DELEGACIJA PRED UMETNIŠKO GALERIJO B. KOVAČEVIČA NA BUROVI GLAVI



POSNETEK PRED VHODOM V DO MLADOST



ČAJETINCI SO PA RES GOSTOLJUBNI LJUDJE

Prijetno smo bili presenečeni, ko smo izvedeli, da se nas bo pet tudi iz našega TOZD-a v Šoštanju udeležilo izleta v Čajetino. Za nas ni to pomenilo le, da si bomo ogledali proizvodnjo v Čajetini, ampak smo se v teh dneh tudi malo bolj spoznali s sodelavci iz Nazarij. Gostoljubnost, ki so nam jo nudili v Čajetini je bila res enkratna in ne vem, če bi mi lahko vse to napravili tako pri srčno in prijazno.

Ogledali smo si tudi program Elkrojevih hlač v Mladosti in ugotovili, da je kvaliteta dobra.

Kljub dolgi in naporni vožnji smo bili vsi dobre volje in polni lepih vtisov. Ob koncu lahko rečemo samo to, škoda, da niso bili prisotni vsi člani kolektiva.

*Delegacija iz TOZD
Konfekcija Šoštanj*

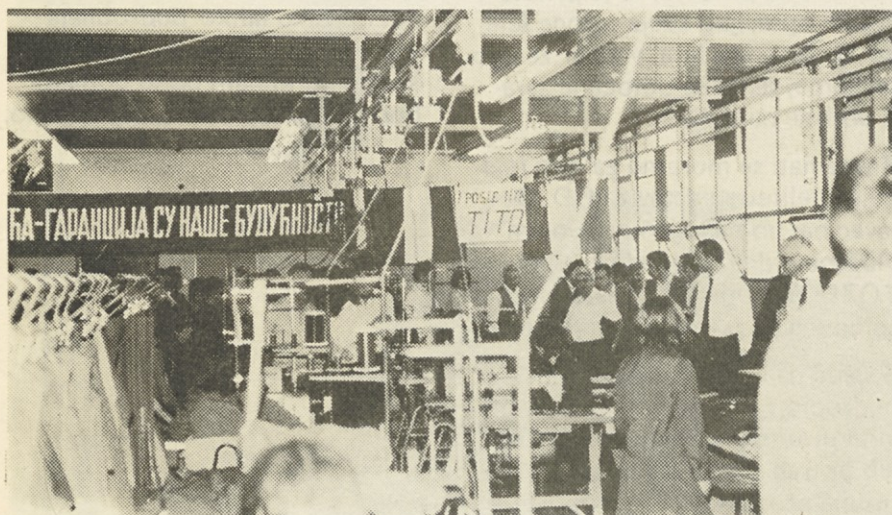
Sodelovanje med Elkrojem in DO Mladost iz Čajetine

Veliko smo že pisali o tem sodelovanju, vendar ne bo odveč, da ob prvih rezultatih tega sodelovanja zapišemo še kaj, kar je pomembno za obe delovni organizaciji.

Pred dvema leti so se pričeli poslovni razgovori med obema delovnima organizacijama. Za njihov praznik občine pa smo na svečan način prerezali trak in tako simbolično pričeli s proizvodnjo v Čajetini. S tem smo naše sodelovanje pripeljali na sredino poti, kajti načrtujemo še za 100 % večji obseg sodelovanja v naslednjih nekaj letih. Za sedanji obseg sodelovanja so bile potrebne investicije v znesku cca 18 milijonov din, od tega je Elkroj zagotovil v obliki kredita 6,5 mio din in v obliki sovlaganja 3



... RESK ... IN PROIZVODNJA V ČAJETINI JE STEKLA



OGLED NOVE PROIZVODNE LINIJE, KJER SE BODO ODSLEJ DELALE "ELKROJEVE" HLAČE

mio din. Te investicije so bile vložene v glavnem v strojno opremo in tehnološke naprave. Investirali smo torej samo v strojno opremo, proizvodna hala pa je bila zgrajena že pred nekaj leti. V bodočnosti želimo, da bi iz te hale preselili dosedanje programe v nerazvite vasi, v proizvodni hali v Čajetini pa bi proizvajali izključno za tržne potrebe Elkroja.

To sodelovanje ima globok smisel in je v interesu obeh partnerjev in v interesu obeh pobratenih občin. Tržne možnosti Elkroja so namreč bistveno večje od proizvodnih. Ta razkorak pa imamo namen reševati s kooperacijsko proizvodnjo ali celo z novo TOZD oziroma novim obratom na področjih, ki imajo nezaposlene delavce.

Ko bomo celotno zamisel v Čajetini uresničili, bomo napravili tudi kvalitetni premik v kooperacijski proizvodnji. Koncentracija koooperacijske proizvodnje nam namreč zagotavlja kvalitetnejšo proizvodnjo in manjše proizvodne

stroške.

Otvoritev nove proizvodne linije v Čajetini so se udeležili tudi člani našega kolektiva in delegacija SO Mozirje. Vsi smo bili deležni izrednega gostoljubja

delavcev DO Mladost in občanov občine Čajetina. Doletela pa nas je tudi čast, da član našega kolektiva prereže trak in tako simbolično označi pričetek proizvodnje, ki bo izredno velikega pomena za oba kolektiva.

10. KONGRES

ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

V sklopu priprav na 10. kongres ZSS bi bilo prav, da ocenimo svoje dosedanje aktivnosti in sprejmemo usmeritve za nadaljnje delo. Kaj pa je pravzaprav naloga sindikatov?

Področje delovanja sindikata je zelo široko. V prvi vrsti se mora zavzemati za uresničevanje interesov delavcev in za varstvo njihovih samoupravnih pravic. Pa je to delo res opravljal? Mislim, da dokaj uspešno. Na svojih sejah smo razpravljali o zahtevkih delavcev za varstvo pravic in se zavzemali za čim pravičnejšo rešitev problemov. Razpravljali smo med drugim tudi o predlogih za uvedbo disciplinskega postopka zoper nekatere delavce. Vsi, ki delamo, lahko naredimo napake, vendar pa se moramo zavzemati, da bo le-teh čim manj. Z zavestnim opravljanjem svojih delovnih dolžnosti in z odgovornostjo do dela z družbenimi sredstvi bomo dosegli večjo produktivnost, večji dohodek in s tem tudi boljše odnose med delavci v DO. To pa so tudi cilji danes vse večkrat poudarjene stabilizacije.

Tudi boj za uresničitev ciljev in nalog stabilizacije je ena prvih nalog sindikatov v tekočem obdobju. Veliko možnosti za uresničitev teh nalog bo prav ob sprejemanju planov za prihodnje leto. Posebno pozornost je treba posvetiti realnemu planiranju in tudi zadolžiti nosilce planiranja, da bodo svoje naloge dosledno uresničevali. Vsake 3 mesece razpravljamo tudi o rezultatih gospodarjenja. Le-ti so letos v naši delovni organizaciji dokaj dobri. Prav to pa nas ne bi

smelo uspavati, ampak se moramo še bolj dosledno boriti za čim boljše rezultate.

Aktivno naj se sindikat vključuje tudi v sprejemanje raznih samoupravnih splošnih aktov in o njih razpravlja, ter če je potrebno, tudi daje predloge za njih spremembo. Tudi to področje dela našemu sindikatu ni neznanka. Bolj malo pa smo naredili na področju inovacij, saj že več let ni bilo nobene predloga za tehnične izboljšave. Tudi s tem bi prispevali k večji stabilizaciji, zato bi se morali zavzemati za to, da bi delavci razmišljali o tem, kako poenostaviti določen delovni proces, kako zmanjšati porabo materiala itd.

Kakšni so pogoji, da delavec lahko dela zbrano, varno? Eden takih pogojev je prav gotovo zagotovljen topli obrok med delovnim časom. To je pri nas dobro urejeno. Drugo pa je organiziranje službe varstva pri delu, ki je pri nas začela opravljati svoje naloge šele konec lanskega leta, vendar že ugotavljamo, da so se določene stvari obrnile na bolje.

Zavzemati se moramo za čim realnejšo delitev sredstev za OD. Delavec naj bo nagrajen po svojem vložnem delu v skladu z uspehi TOZD in DO in ob upoštevanju sprejetega DD za določeno leto.

Seveda pa sindikat deluje tudi na področju zadovoljevanja delavčevih kulturnih, življenjskih in drugih potreb s tem, da ob praznikih prireja proslave in razstave, v jesenskem času pa preskrbi zainteresiranim delavcem ozimnico.

V nadaljnjem obdobju se bomo zavzemali za uresničitev ciljev 10. kongresa. Sodelovali bomo v nenehni bitki proti nesamoupravnemu ravnanju, odločanju v našem imenu in v imenu delovnih ljudi in združenega dela in se zavzemali za dosledno spoštovanje samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov. Za rešitev iz sedanjih gospodarskih težav se bomo zavzemali za večje povezovanje, ne samo na področju republike, ampak na področju celotne Jugoslavije, kar se kaže že v povezovanju z RO Mladost iz Čajetina. Poskušali se bomo kar najbolj aktivno vključevati v boj za večjo produktivnost dela, predvsem pa bomo v prihodnje morali povečati izvoz, čeprav je proizvodnja za izvoz z vidika doseženega dohodka za nas manj zanimiva.

10. kongresa ZSS, ki je bil od 11. – 13. oktobra v Ljubljani se je udeležila tov. Čopar Poldica, ki nas bo tako lahko podrobneje seznanila s potekom in zaključki kongresa, ki nam bodo pomembno vodilo za naše nadaljnje delo.

PRVE OCENE DEVETMESEČNEGA POSLOVANJA

Poslovni rezultati, ki jih je ELKROJ dosegel v devetih mesecih letošnjega leta so na nivoju delovne organizacije, kakor tudi v obeh temeljnih organizacijah, dobri. Planska predvidevanja so zlasti dosežena v vrednostnem pogledu, medtem ko planirani količinski obseg proizvodnje ni dosežen. Letni plan celotnega prihodka obeh temeljnih organizacij je dosežen 81 %, kar je zelo zadovoljivo glede na kolektivni dopust, ki je bil v tem tromesečju. Zaradi povečane izvoza bodo porabljena sredstva rasla počasneje kot celotni prihodek, kar se bo odražalo na dohodku delovne organizacije. Pričakujemo, da bo letni plan dohodka presežen, lanskoletni nivo pa bo presežen za več kot 60 %.

Količinski obseg proizvodnje je pod planom (indeks 67,5), kar pa ne pomeni, da produktivnost dela v Elcroju nazaduje. Ugotavljamo namreč, da se je v letošnjem letu povprečni izdelovalni čas na izdelek zvišal predvsem zaradi zahtevnejših proizvodov za izvoz (termo program) in zahtevnejšega programa ženskih hlač, kar v letnem planu ni bilo predvideno.

Plan izvoza za leto 1982 bo po vrednosti dosežen po devetih mesecih letošnjega leta z 89 %. Načrtovana količina za izvoz ne bo dosežena, lanskoletni nivo pa je presežen za 42 %. Manjše količine

je ELKROJ izvozil tudi na klirinško območje (Češkoslovaška), od koder preko Jugotekstila Ljubljana uvažamo del osnovne surovine. Razmerje med izvozom in uvozom je za našo delovno organizacijo zelo ugodno, saj je vrednost izvoza trikrat večja od vrednosti uvoza. Planirana vrednost izvoza za letošnje leto bo zanesljivo presežena za okoli 30 %.

Relativno visok porast dohodka ter stalna rast izvoza na zahodno konvertibilno območje omogoča hitrejšo rast izplačilnih osebnih dohodkov, katerih vrednost se v povprečju na zaposlenega giblje v devetih mesecih letošnjega leta okoli 13.200,00 din. Višino sredstev za osebne dohodke bomo usklajevali z dovoljeno rastjo glede na dinamično dohodka in izvoza.

Zaloge osnovnega in pomožnega materiala so tolikšne, da omogočajo normalno proizvodnjo v sezoni jesen — zima 1982/83. Vrednost zalog gotovih proizvodov pa je relativno majhna, saj zajema le nekaj več kot štirinajstdnevno proizvodnjo.

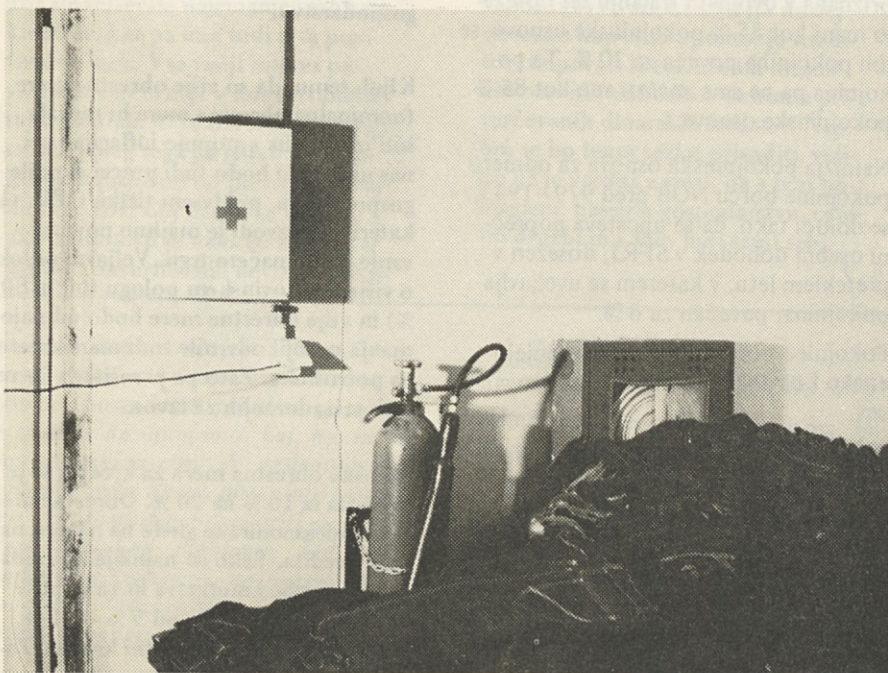
Izgledi za zadnje trimesečje so dobri. V domači proizvodnji bo prevladoval izvoz, potrebe za domači trg pa bomo realizirali, tako kot že nekaj časa, pri kooperantih.

Peter Širko

KAM GREDO IZTRŽENE DEVIZE?

Novi devizni zakon je prinesel številne spremembe in negotovosti posameznim delovnim organizacijam, ki plasirajo svoje izdelke ali storitve na vse bolj zahtevna tuja tržišča. Pred sprejetjem tega zakona je vsaka DO, ki je izvažala na konvertibilno področje, lahko koristila 65 % ustvarjenih deviz, 35 % pa jih je morala obvezno prodati zaradi pokrivanja splošnih družbenih potreb. Novi devizni zakon pa je še globlje zaoral v že tako skope devizne izkupičke. Od ustvarjenega deviznega priliva ostane za potrebe DO izvoznice samo 30,24 % deviz, večji del, 69,76 % pa se zliva v druge, skupne kanale. Katere?

- 100 % devizni priliv odlivi
- 22 % dokončna prodaja deviz na nivoju federacije
 - 17 % za plačilo uvoza nafte
 - 5 % za potrebe federacije
- 15,9 % začasno posojilo federaciji (vzajemnost pri odplačevanju anuitet v federaciji (do 31. 12. 82))
- 20,9 % za odplačevanje fiksnih in garantiranih obveznosti po tujih kreditih na nivoju republike
 - 8,4 % združevanje za naložbe splošnega družbenega in skupnega gospodarskega pomena (elektrogosp...)
 - 12,5 % kot posojilo za odplačilo ostalih fiksnih in garantiranih obveznosti (do 31. 12. 82)
- 10,96 % dokončna prodaja, združevanje za pokrivanje splošnih družbenih in gospodarskih potreb na nivoju republike
- 30,24 % Ostanek deviznega priliva, s katerim razpolaga DO, ki je devize ustvarila
 - 6,00 % dokončna prodaja deviz za tiste DO, ki so porabile tuje kredite za uvoz opreme
 - 24,24 %



Požarna varnost je skrb vseh zaposlenih, zato z malo pozornosti takšnih prizorov ne bi bilo. Ne zalagajmo hidrantov in gasilnih aparatov z materialom, prehod do njih mora biti vedno prost!

ni 6,76 % od ustvarjenega lastnega deviznega priliva. Ta sredstva se bodo črpala iz deviznih sredstev, ki naj bi jih banke odkupile od občanov (2,35 % do 6,76 %) in iz odprodanih deviznih sredstev OZD, ki imajo anuitete v tujini (6 % deviznega priliva, kar predstavlja 4,41 % od 6,76 %). Tako lahko DO pridobi vsega 37 % vseh ustvarjenih deviznih sredstev. Temeljne banke bodo za potrebe intervencij z dodatnim odkupom deviznih sredstev od občanov zbrale še 4 % deviz od skupnega deviznega priliva OZD do konca leta, sredstva pa se bodo lahko pridobila pod pogoji in na na-

čin, kot ga bo sprejela skupščina skupnosti SISEOT. Devizni hlebec posameznih delovnih organizacij izvoznic se tako vse bolj tanjša. Zlasti pereč problem nastopa pri OZD, ki so v znatni meri vezane na uvoz repromateriala. Kljub vsemu pa je združevanje deviznih sredstev nujno zaradi poravnavanja visokih obveznosti do tujine in zaradi pokrivanja splošnih družbenih in skupnih gospodarskih potreb, med katere sodi tudi v zadnjem času tako pereč problem preskrbe s tekočimi gorivi.

Vida Skok

Nove, višje obrestne mere za najete kredite

Z oktobrom 1982 so stopile v veljavo nove, višje obrestne mere za najete kredite. Obrestne mere so splošno veljavni ekonomski instrument, ki uravnava denarne in blagovne sklade in ga je obravnaval že celo stari Fisher v začetku prejšnjega stoletja.

IO Združenja bank Jugoslavije mora po določenih sprejetega SS bank o politiki obrestnih mer sproti spremljati ekonomska gibanja in v skladu z njimi prilagajati politiko obrestnih mer, kar pomeni, da mora politika obrestnih mer aktivneje delovati pri uresničevanju planiranih ekonomskih gibanj. Ker tekoča ekonomska gibanja znatno odstopajo od začrtanih, je IO Združenja bank pripravil predlog sprememb in dopolnitev SS o politiki obrestnih mer in določil nove obrestne mere za posamezne kredite. Povišane obrestne mere naj bi zajezile prekomerno inflacijo in postopoma uskladile blagovne in kupne sklade. Znano je, da so realne obrestne mere v zadnjem času znatno padale in je varčevalec — ob najvišjem porastu cen — izgubljal tudi do 40 %, ni se izplačalo varčevati, temveč le zadolževati, kar je močno pospeševalo inflacijo in druga neskladja v gospodarstvu.

Kljub temu, da so višje obrestne mere (nominalna obrestna mera bi morala biti izenačena s stopnjo inflacije) pri nas nujne, pa bodo tudi precej škodile gospodarstvu, predvsem tistim OZD, po katerih proizvodi je majhno povpraševanje na domačem trgu. Veljavni odlok o višjem gotovinskem pologu (60 in 80 %) in višje obrestne mere bodo od najemanja posojil odvrnile tudi marsikaterga potrošnika. Zato pa je rešitev v še večjih prizadevanjih za izvoz.

Splošna obrestna mera za kredite se je povišala iz 16 % na 20 %. Obrestne mere so selekcionirane glede na namen najetja kredita. Tako so najnižje za kredite za potrebe kmetijstva in za kredite za izvoz in se gibljejo od 9 % — 12 %, najdražji pa so likvidnostni krediti. Zamudne obresti so se spremenile že pred tem, zato ostajajo s 25 % obrestno mero nespremenjene.

Invalidsko in pokojninsko zavarovanje

(Nadaljevanje in konec)

PRAVICE BORCEV NOV

Borci NOV imajo pri uravljanju pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja posebne ugodnosti. To velja še posebej za tiste, ki so začeli aktivno in organizirano delovati za narodnoosvobodilni boj ali bili v boju pred 9. septembrom 1943 oz. pred 13. oktobrom 1943 in do 15. maja 1945. Tem borcem se doba v NOV dvojno šteje v posebno dobo. Borec NOV pred 9. septembrom 1943 pridobi pravico do starostne pokojnine:

1. ne glede na starost — ko dopolni pokojninsko dobo 35 let (borec) oz. 30 let (borka)
2. ko dopolni starost 55 let (borec) oz. 50 let (borka) — če ima najmanj 20 let pokojninske dobe, dopolnjene kadarkoli.

Borcu NOV pred 9. septembrom 1943, ki ima najmanj 15 let pokojninske dobe, od tega najmanj 10 let zavarovalne dobe, lahko posebna komisija ne glede na starost izjemoma prizna pravico do starostne pokojnine, če spozna, da je to potrebno glede na njegovo splošno zdravstveno stanje.

Borec NOV pred 9. 9. 1943, ki zaradi invalidnosti ne more opravljati del in nalog nad polovico polnega delovnega časa, pridobi pravico do inv. pokojnine, četudi bi morda mogel opravljati po prekvalifikaciji ali dokvalifikaciji ali brez nje druga ustrezna dela oz. delovne naloge.

Borcu NOV se pokojnina odmeri od pokojninske osnove na enak način kot drugim zavarovancem, s tem, da se tistim, ki imajo manj kot 35 let (borec) oz. 30 let (borka) znesek pokojnine obračuna po dopolnjeni pokojninski dobi, poveča za 60 % s tem, da sme tako po-

večana pokojnina znašati največ 85 % pokojninske osnove.

Borcem NOV, ki so stopili v NOB oz. začeli aktivno in organizirano delati v NOB 9. septembra 1943 ali pozneje, pridobijo pravico do pokojnine po enakih pogojih kot drugi zavarovanci in se jim pokojnina odmeri na enak način. V kolikor tak borec ne doseže 85 % pokojninske osnove, se mu pokojnina poveča:

1. borcu NOV od 9. 9. 1943 do konca omenjenega leta — za 60 %
2. borcu NOV od leta 1944 — za 30 %
3. borcu NOV od leta 1945 — za 10 %.

Tistim, ki so bili v taboriščih vojnih ujetnikov, internirani ali v političnih zaporih po 6. aprilu 1941 in so že tam ali pozneje delali za NOB in jim ta doba ni priznana v dvojnem trajanju ter dosežejo manj kot 85 % pokojninske osnove, se jim pokojnina poveča za 30 %. Ta pokojnina pa ne sme znašati več kot 85 % pokojninske osnove.

Najnižja pokojninska osnova za odmero pokojnine borcu NOB pred 9/9—1943, se določi tako, da se upošteva povprečni osebni dohodek v SFRJ, dosežen v preteklem letu, v katerem se uveljavlja pokojnina, povečan za 6 %.

Pokojnine borcev NOV se usklajujejo enako kot pokojnine drugih zavarovancev.

Iz teh sestavkov so razvidne temeljne pravice, ki pripadajo delavcem na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Katere novosti bo prinesel republiški zakon o invalidskem in pokojninskem zavarovanju, ki je sedaj v javni razpravi, pa boste lahko zvedeli v prihodnjih številkah Kroja.

Marija Miklavc

Poglejmo si поблиže obrestne mere za kredite občanom:

	pred sprem.	po sprem.
a) potrošniški krediti	16 %	18 %
b) krediti na podlagi nepreklic. vez. hranilnih vlog	16 %	18 %
c) dovoljeni negativni saldo na tek. rač.	16 %	18 %
d) posojila občanom na podlagi pravilnika o namenskem varčevanju	— po obr. meri, določeni v pravilniku	
e) kratkoročni krediti za obratna sredstva obrtnikom in njihovim združenjem	16 %	18 %
f) krediti na podlagi prodaje deviz (več vrst kreditov)	— po obr. meri, določeni v pravilnikih	

Obresti za depozite in hranilno vlogo občanov:

a) hranilne vloge na vpogled	7,5 %	7,5 %
b) tekoči in žiro računi	7,5 %	7,5 %
c) vezane hran. vloge oz. vloge z odp. rokom		
— na 13 mesecev	11 %	13 %
— na 24 mesecev	13 %	15 %
— na 37 mesecev	15 %	20 %
d) vezani depoziti za stan. izgr. občanov	— po pravilnikih banke	

Devizni računi in devizne hranilne knjige občanov se obrestujejo v tuji valuti kot sledi:

a) devizni računi in dev. hran. vloge na vpogled	7,5 %	7,5 %
b) vezane devizne vloge in dev. vloge z odp. rokom		
— vezava oz. odp. rok nad 12 — 24 mesecev	9 %	9 %
— vezava oz. odp. rok nad 24 — 36 mesecev	10 %	11 %
— vezava oz. odp. rok nad 36 mesecev NOVO!	/	12,5 %

Devizna sredstva občanov v okviru posameznih vrst namenskega varčevanja, ki daje občanu po končanem varčevanju pravico do kredita, se obrestujejo po pravilniku o namenskem varčevanju.

Visoke obrestne mere za najete kredite na eni in nizke obrestne mere za depozite in hranilne vloge na drugi strani tudi v bodoče ne bodo stimule varčevanja, bodo pa vsekakor zmanjševale najemanje vseh vrst kreditov, kar pa ima tudi svoj pozitivni učinek. Vse večji interes pa vlada za varčevanje v konvertibilnih tujih valutah, ki se obrestujejo v tuji valuti, poleg tega pa lahko s prodajo le-teh pridemo do precej ugodnejših kreditov. Cilj banke in celotne naše skupnosti je namreč zbrati kar največ konvertibilnih deviz za pokri-

vanje obveznosti, ki nastopajo do tujine. Vsekakor bo potrebno delati tudi na tem, da bi se obrestne mere za varčevanje v dinarjih povišale, kajti zavedati se je namreč treba, da je DINAR še vedno naše veljavno plačilno sredstvo in da moramo voditi račun tudi o njem. Dana gospodarska situacija in obstoječa ekonomska gibanja pa nas silijo in usmerjajo v to, da se bomo morali navaditi tudi stvari, ki smo jih doslej obvezno kupovali s pomočjo kreditov, kupovati iz zasluženih mesečnih osebnih dohodkov oziroma privarčevanih dinarskih sredstev. Najbrž se bo temu težko privaditi, veliko pa je vredna zavest, da s tem pomagamo našemu gospodarstvu, celotni družbi in s tem tudi sami sebi.

V. S.

Dan za dnem srečujemo stvari, ki se nam zdijo same po sebi umevne in jim ne posvečamo posebne pozornosti ter se ne vprašamo, kaj, kje in zakaj je kakšna stvar. V naslednjih številkah glasila bomo poskušali z otroško preprostostjo odgovoriti na nekatera podobna vprašanja. Lahko se oglasite z vprašanji, na katere bomo poskušali odgovoriti. Takim vprašanjem namenjam novo rubriko

ALI VESTE ...

... ZAKAJ ...

SE POLJUBLJAMO?

Poljub pomeni najtopplejši izraz ljubezni, zaupanja, potrditve, da nam je nekdo zelo blizu. Med odraslimi so ponekod v navadi tudi poljubi, ki izražajo hvaležnost, spoštovanje ali celo sožalje. Taki poljubi se dajejo na lica ali celo na čelo. Odkod izvira poljubovanje in kaj je prvotno poljub pomenil, je težko ugotoviti. Znano pa je, da so se ljudje poljubovali že od davnine.

NOVOSTI IZ ZAKONA O SPREMENBI ZAKONA O DELOVNIH RAZMERJIH

Tudi spremembe zakona o delovnih razmerjih ne spreminjajo temeljna načela, na katerih temelji veljavni zakon o delovnih razmerjih, vendar pa določajo nekatere nove rešitve, ki so posledica široke javne razprave in izdelane analize o uresničevanju določb tega zakona.

Najpomembnejše rešitve so naslednje:

- Zaradi izboljšanja izobrazbene strukture zaposlenih delavcev in zaposlitve mladih delavcev so organizacije združenega dela dolžne sprejemati pripravnik. Vsako leto morajo sprejeti do 31. 12. tekočega leta za prihodnje leto načrt sprejemanja pripravnikov.
- V zakonu je dana možnost, da se delavci v primeru, če v TOZD oz. DO niso več potrebni lahko razporedijo tudi v drugo TOZD izven sestave DO po sporazumu organov upravljanja obeh TOZD.
- Delavec je lahko razporejen za določen čas tudi v drugo TOZD, če obstajajo take potrebe po prejšnjem sporazumu med pristojnima samoupravnima organoma TOZD, vendar le za dobo 6 mesecev.
- Delovni čas je treba prilagoditi potrebam dela v TOZD:
 - v TOZD brez določenih specifičnosti — enakomerno razporeditev delovnega časa,
 - v TOZD z določenimi specifičnostmi — neenakomerno razporeditev delovnega časa,
 - v TOZD sezonskega značaja — obvezno neenakomerno razporeditev delovnega časa glede na potrebe sezone,
 - kadar nastopijo izjemne okoliščine ali višja sila, začasno prerazporeditev delovnega časa, ki je določena v samoupravnem splošnem aktu.
- Opravljanje dela v drugi TOZD, vendar največ 1/3 polnega delovnega časa je zaostreno tako, da je potrebno za tako delo soglasje obeh TOZD in taka dela objaviti vsakih 12 mesecev.
- Delo preko polnega delovnega časa je omejeno na 30 ur na mesec.

7. Povečan letni dopust do 5 dni, ki se lahko določi delavcem s 60 % telesno okvaro in delavcem stari-
m nad 50 let, se lahko določi
tudi delovnim invalidom in de-
lavcem, ki negujejo težje telesno
ali duševno prizadete otroke.

V zakonu je dana možnost pre-
nosa koriščenja letnega dopusta
v naslednje koledarsko leto v pri-
merih, ki jih določijo delavci v
samoupravnem splošnem aktu.
Dopust je treba izkoristiti najka-
sneje do konca februarja nasled-
njega leta.

8. V samoupravnih splošnih aktih
morajo delavci določiti, da se di-
sciplinski ukrep prenehanje delov-
nega razmerja obvezno izreče tu-
di zaradi določenih hujših kršit-
ev delovne obveznosti (neopra-
vičen izostanek z dela, zloraba
odsotnosti z dela zaradi bolezni,
kršitev določb o zavarovanju
pred požarom, nezakonito raz-
polaganje z družbenimi sredstvi,
če poslovodni organ ne vloži za-
hteve zaradi hujše kršitve delov-
ne obveznosti). Novi predpis za-
ostruje disciplinsko odgovornost.

9. V zakonu je navedeno, da je tre-
ba vsa dela in naloge, ki jih op-
ravljajo delavci, ki izpolnjujejo
pogoje za upokojitev, obvezno
objaviti do 1. oktobra 1982.

10. Zakon omejuje delo po pogod-
bi o delu na 60 dni v posamez-
nem koledarskem letu in s pogo-
jem, da tako delo lahko oprav-
lja delavec le po poprejšnjem so-
glasju TOZD, v kateri je v delov-
nem razmerju.

11. Iz zakona je črtana določba, po
kateri so smele upokojene osebe
opravljati delo po 20 ur na teden.
Po novem zakonu lahko tudi upo-
kojenci opravljajo začasna in ob-
časna dela po splošnih določbah
o pogodbenem delu pod enaki-
mi pogoji kot druge osebe.

S spremembami zakona se želi dose-
či zaposlovanje mladih in nezaposle-
nih delavcev, omejevanje dela upo-
kojencev in oseb, ki izpolnjujejo po-
goje za upokojitev, zmanjšanje nad-
urnega in pogodbenega dela, nada-
lje lažje razporejanje delavcev glede
na potrebe in zaostritev odgovornos-
ti za delo in ravnanje z družbenimi
sredstvi.

Samoupravne splošne akte je treba
prilagoditi določbam zakona do 31.
12. 1982.

Marija Miklavc

25 LET KONFEKCIJE ŠOŠTANJ



UVODNI POZDRAV PREDSEDNICE OO ZSS CVETKE BOŽIČEVIČ, POLEG PRVI VOD-
JA OBRATA ŠOŠTANJSKE KONFEKCIJE, TOV. BEVC IN SEDANJI VODJA TOZD
KONFEKCIJA ŠOŠTANJ, TOV. PRESKER

Letos praznuje kolektiv Konfekcije
Šoštanj svojo 25. letnico obstoja. V
ta namen so priredili proslavo v sobo-
to, 9. oktobra, v prostorih družbene
prehrane TE Šoštanj. Zbralo se je
precejšnje število zaposlenih, upoko-
jencev — bivših delavcev šoštanske
Konfekcije, poleg pa so povabili tudi
nekatero predstavnike kolektiva iz
Nazarij.

Šoštanjski sodelavci so nas pristrčno
sprejeli in že prvi vtisi so pokazali,
da so se na praznovanje dobro pri-
pravili.

Uvodoma je prisotne pozdravila pred-
sednica OO sindikata, tov. Cvetka

Božičević, nato pa sta o delu in raz-
voju šoštanske Konfekcije sprego-
vorila tov. Miha Bevc, upokojeni
prvi vodja obrata in sedanji vodja
TOZD, tov. Martin Presker. Iz be-
sed tov. Bevca smo razbrali, da je
šoštanska Konfekcija delala v zelo
slabih razmerah, ko so se delavci
stiskali v premajhnih, neurejenih
prostorih, ko niso mogli niti po-
šteno zaužiti težko prislužene ma-
lice med delom. Poleg tega so bili
brez mehanika in vzdrževalcev, za-
to so se morali z vsakim delom
spoprijeti kar sami. Kljub težkim
razmeram, v katerih so delali, so
se dobro razumeli, tako, da se tov.



SREČANJE JE POTEKALO V ZELO PRIJETNEM RAZPOLOŽENJU

Bevc še vedno rad spominja svojih ustvarjalnih dni v Konfekciji Šoštanj.

Tov. Presker je pobljže prikazal delo šoštanjske Konfekcije v zadnjem obdobju, ko so se rezultati dela močno izboljšali v primerjavi s preteklimi obdobji, poleg tega pa so razvili kvaliteto dela že do take mere, da lahko posegajo tudi že na zahtevna tuja tržišča. Zlasti ponosni pa so na znatni dvig življenjskega standarda zaposlenih, odkar so v sklopu DO Elkroj. Velik problem pa še vedno predstavljajo slabi pogoji dela, saj v dotrajanih prostorih težko obvladujejo napore, ki so potrebni pri zahtevnih proizvodnih programih, zlasti pri proizvodnji za izvoz, ki pa bo tudi v Šoštanju vse bolj prisoten. Zato si sodelavci iz Šoštanja tako zelo želijo novih proizvodnih prostorov, katerih dograditev pa zavirajo vse težji pogoji na področju investiranja.

Program se je nadaljeval v znamenju manekenke Štefke in vrlih predstavnic OO ZSMS, ki so nas s svojimi prispevki, zlasti z izvirnimi družabnimi igrami, prijetno zabavale. Srečanje je hitro minevalo ob dobri glasbi ansambla Ritem in zelo pozornih gostiteljih, dokazalo pa je, da lahko taka in podobna srečanja samo pripomorejo k še boljšemu medsebojnemu sodelovanju.

V. S.

Izdelava sezonskih kolekcij

Delo modnega kreatorja je zadnji čas zelo omejeno, kajti srečujemo se s pomanjkanjem te ali one surovine. Vendar pa mora kljub vsemu iz razpoložljivih materialov narediti kolekcijo, ki naj bi bila lepa, modna, prodajna in za proizvodnjo čim cenejša.

Vsako leto je treba izdelati dve sezonski kolekciji in sicer: pomlad — poletje in jesen — zima. V vsaki sezonski kolekciji je okoli 280 modelov. V naši kolekciji so največ zastopane moške, nato fantovske, otroške, deklishe in ženske hlače. Pred pričetkom izdelave vsake kolekcije mora biti kreator seznanjen z modnim trendom za sledečo sezono. Te informacije je vse težje dobiti, kajti razstavna vrata se zadnji čas odpirajo samo pred posebnimi

izkaznicami. Včasih je treba kar precej iznajdljivosti, da prideš na kakšno razstavo. Ko so skice in opisi za kolekcijo narejeni, je treba za vzorčni oddelek narediti tudi unikat kroje. Pri šivanju modelov je treba dajati navodila, da na koncu izpade model tak, kot je bil zamišljen.

Pred začetkom izdelave kolekcije je potrebno izbrati tudi kupone (to so vzorčne tkanine za izdelavo modelov). Kuponi se izbirajo v sodelovanju z nabavo in prodajo. Ti kuponi navadno prihajajo zelo pozno, zato vedno primanjkuje časa pri izdelavi kolekcije.

Ko so kolekcijski vzorci izdelani (od vsakega modela se naredi po 7 kom hlač), se sestanejo kreator in prodajna služba, ter naredijo končno selekcijo modelov.

Po selekciji modelov pride na vrsto prodaja sezonske kolekcije s kupci. Tu se po uspehu prodaje vidi, če so bili materiali, barve in kreacija dobro izbrani.

Pri vsem tem mora kreator že misliti na novo kolekcijo, na morebitne vmesne kolekcije in sejemske razstave. Pri tem mora posebno paziti in spremljati izdelavo tekoče kolekcije v proizvodnji in korigirati morebitne spremembe materialov z modeli. Vmes pridejo tudi v delo izvozne in dodatne kolekcije. Delo kreatorja ni lahko, zato mora veliko videti. Videti se pravi, da mora kreator tudi potovati na sejme in v tujino. Marsikatera tovarna se dobro zaveda, da omejevanje kreativnosti ne pomaga stabilizaciji, ampak jo s tem kvečjemu zavira. Naj nam ne bo vseeno, če moda in potrošnik zahtevata drugačne hlače kot jih izdelujemo mi.

Se tega dovolj zavedamo?

In kaj bo na tržišču spomladi najbolj aktualno?

Modni ustvarjalci forsirajo živahnost materialov in barv. Tkanine bodo zopet zelo lahkotne, kot že dve, tri sezone nazaj, modeli pa zelo udobni. Osnovni denim (modri jeans) vedno bolj prepušča svoje mesto barvastemu denimu in bombažnim tkaninam.

Najbolj aktualne barve bodo smetavo bela, sivozelena, svetlo rjava, črna in rumena. Pojavlja se tudi barvano melanžiran denim. Zelo aktualen bo tudi izpran žamet z oskimi ali srednje širokimi rebri.

Glede kroja oziroma forme pri jeans hlačah opazimo dve smerni-

ci — precej oprijeti, cigaretni kraj ali pa v bokih udobne hlače s tem, da so spodaj precej ozke. Vse hlače pa so letos malo krajše.

Valentin Steblovnik

Vloga samoupravne delavske kontrole

Samoupravna delavska kontrola, ki je sestavni del družbene kontrole, ima v sedanjem času, to je v času stabilizacijskih prizadevanj za utrditev in nadaljnji razvoj samoupravljanja, vse večji pomen.

Glavna naloga samoupravne delavske kontrole je varovanje samoupravnih pravic delavcev, družbene lastnine in samoupravljanja. Temeljna naloga je delovati preventivno, da bi se izognili kršenju samoupravnih pravic delavcev, nezakonitemu razpolaganju z družbenimi sredstvi in drugim nezaželenim posledicam. V naši sredini nismo dosegli uspehov na področju preventivnega delovanja, kar se je odrazilo v velikem številu zahtevkov za varstvo pravic pri družbenem pravobranilcu samoupravljanja. Do tega je verjetno prišlo zaradi neaktivnosti delavske kontrole na eni strani ter nezaupanje delavcev do učinkovitosti delavske kontrole. Pri tem pa velja poudariti, da so vsi zahtevki, razen enega, ki je še v teku, bili zavrženi kot neutemeljeni. Res, da se člani delavske kontrole izpostavljamo kritikam, zlasti tistih, ki jih opozarjamo storjene nepravilnosti, vendar delavska kontrola ni in ne sme biti osamljen organ, povezovati se mora najtesneje s sindikatom, zvezo kumunistov in ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami znotraj TOZD, kakor tudi širše—družbeno. Postopati je potrebno enotno, preventivno, s tem, da opozarjamo na določene pomanjkljivosti in napake, kot tudi represivno v primeru, da se opozorjene napake ne odpravijo, saj pomenijo škodo, povzročeno nad družbeno lastnino. Težiti moramo za tem, da rešimo pravočasno vse nastale probleme, to pa bomo dosegli samo z dobrim sodelovanjem.

V kolikor boste v svojih sredinah opazili primere, ki niso v skladu z našimi akti, kakor tudi v skladu z zakonskimi predpisi, ali, če boste opazili primere nepravilnega ravnanja z družbeno lastnino, nedisciplino,

opozorite ustno ali pismeno samoupravno delavsko kontrolo, ki je dolžna ukrepati in krepiti odnose, ki jih predvidevata ustava in zakon o združenem delu, po katerih bi delavec moral imeti odločujoči položaj v produkcijskih odnosih in v vsej družbi.

PRESEDNIK
SAMOUPRAVNE DELAVSKE
KONTROLE DO
SUPIN DARINKA

Pogled nazaj

S KAKŠNIMI TEŽAVAMI SO SE V LETU 1956 SREČEVALI NAŠI PREDHODNIKI

POSLOVNO POROČILO ZA LETO 1956

Podjetje je bilo ustanovljeno z aktom Krajevnega ljudskega odbora v Mozirju dne 12. maja 1947. pod št. 1214-47., a registrirano je pri Okrožnem gosp. sodišču v Celju pod števil. Ti-480-54.

Poslovodja podjetja je Matko Vladka, krojaški mojster, dočim knjigovodja tov. Pogelšek Franc. Delovni kolektiv šteje per 31. 12. 1956. 6 članov od katerih so vsi člani DS odn. UO, a predsednik UO je tov. Babin-Miklavc Marija, vodja šiviljskega obrata. Poleg teh članov ima podjetje v uku 1 vajenka, ki je od 1. 10. 1956. v tretjem letniku.

Podjetje je v toku poslovne dobe od 1. 1. do 31. 12. 1956. imelo težave pri izvajanju svojega programa, ter je moralo v tem času odpustiti dve kvalificirani delovni sili, čemur je bil razlog pomanjkanje dela. Delež pri tem imajo delno tudi področni šušmarji, ki jih merodajni premalo kontrolirajo.

Plačni sklad je bil sicer izplačan v celoti kot je bil ustvarjen, vendar moramo pri tem pripomniti, da se plača za zaposlene izdelaka prenizko, tembolj, ker so to vsi kvalificirani kadri, ter bi jim plača od ure morala znašati v minimalnem znesku od 40.- dinarjev na 1 delovno uro, dejanske plače pa so bile od 30-40 na 1 uro.

Vzrok, da se večje plače ne morejo izplačevati, je v tem, ker vplivajo na ceno storitev privatni obrtni mojstri, ki v večini vsi posedujejo nekaj zemljišča, ter nimajo takšnih obveznosti do skupnosti kot jih ima naše podjetje, ter oni dejansko postavljajo cene storitvam, katere ce-

ne se mora držati tudi naše podjetje, če hoče, da še v naprej obstoja. Saj je znano, da je naša krojaška še poleg one edina na področju našega Obč. LO, kjer so svoječasno postojale ne dve, temveč 8 takih delavnic, pa so ostale vse šle v likvidacijo. Problem je tudi v plačilu letnih odmorov, katere naše podjetje ne more nuditi delovnemu kolektivu, ker ni v stanju ustvarjati večjih plačnih fondov, ker še ustvarjeni niso izplačevani v višini, kot bi to naj pripadalo kvalificiranim kadrom v našem podjetju. O tej zadevi je obveščena tudi Okrajna obrtna zbornica v Celju, vendar doslej še ni pokrenila ničesar, kar bi tako stanje izboljšalo.

Podjetje razen opreme in enega šivalnega stroja nima drugih osnovnih sredstev, temveč se delo vrši na strojih, ki jih nudijo sami zaposleni, ter prejemajo od tega najemnino. Sredstva, ki bi bila potrebna, da se nabavi vsaj še tri stroje v podjetju ne obstajajo, ter jih tudi v bodoče ni pri-

čakovati, ker jih ni moči ustvariti, že iz zgoraj iznešenih vzrokov. Tudi ta problem je javljen tako ljudskemu odboru, kot zbornici, kako bo pa rešen, je vprašanje le-teh.

Podjetje je plače redno izplačevalo, kot tudi zadostilo pravočasno vsem plačilom, določenih do družbene skupnosti.

Vsa problematika podjetja se često obravnava v podjetju ter je z njo seznanjen celotni kolektiv.

Kakšnih odstopanj od predpisov v podjetju ni bilo.

V Mozirju, dne 20. 2. 1957

Na osnovi čl. 6. Uredbe o ZR za leto 1956. Ur. list FLRJ, št. 54, z dne 31. 12. 1956, je delovni kolektiv razpravljal o zaključnem računu za l. 1956, ter ga na osnovi sestavljenega tudi potrjuje, ter predlaga Upravi za dohodke OBLO Mozirje v pregled in potrditev.

V Mozirju, dne 20. 2. 1957
Delovni kolektiv

Zlatiborski slikar Božidar Kovačević

Prijateljske vezi med pobratenima občinama Čajetine in Mozirja so nam približale tudi akademskega slikarja Božidarja Kovačevića iz Borove glave na Zlatiboru.

V okviru praznika občine Mozirje je Zveza kulturnih organizacij občine Mozirje povabila slikarja Kovačevića, da je tako razstavljaj v

naši galeriji v Mozirju. Otvoritev razstave slikarja Kovačevića je bila v petek, 10. septembra 1982 ob 18. uri. Na otvoritvi je bilo zelo živahno.

Prišli so predstavniki družbenopolitičnih in drugih organizacij iz obeh občin, Čajetine in Mozirja.

O življenju in delu slikarja Božidarja Kovačevića je govoril njegov prijatelj Slavko Vukosavljevič, razstavo pa je odprl prof. Anton Venek. Kulturni dogodek je popestril moški pevski zbor iz Šmihela pod vodstvom tov. Antona Acmana. Razstava je nosila naslov Zlatiborski motivi, zato se nam je slikar Božidar Kovačević predstavil največ s pejzaži z Zlatibora. Razstavljena so bila v glavnem oljnata dela, ter nekaj pastelov in akvarelov. Obiskovalce so zelo navdušile slike: Zlatibor, Zlatiborska koliba, Zlatibor v mraku, Galerija I., Galerija II. Zelo nas je presenetil tudi s portreti in avtoportreti. Razstavljeno je bilo še nekaj tihožitij. V galeriji je bilo na ogled 37 slik.

Štirinajst dni po občinskem prazniku v Mozirju je bil občinski praznik v Čajetini. Udeleženci proslave ob občinskem prazniku Čajetine smo hoteli slikarja Božidarja Kovačevića bolje spoznati. Imeli smo ga namen obiskati. V petek, 17. septembra ob 19. uri je bila v hotelu Palisad



SLIKAR BOŽIDAR KOVAČEVIČ PRED SVOJEVRSTNIM PORTALOM SVOJE GALERIJE



NA DVORIŠČU "GALERIJE" SLIKARJA BOŽIDARJA KOVAČEVIČA JE BILO ZELO ŽIVAHNO

otvoritev del slikarske kolonije, ki je delovala na Borovi glavi pri slikarju Božidarju Kovačeviču. Razstavljalo je okoli 20 slikarjev. Ker smo prišli prepozno, se otvoritve nismo mogli udeležiti, naslednji dan pa so bili razstavní prostori zaprti. Odpravili smo se na obisk k slikarju Božidarju Kovačeviču na Borovo glavo. Ko smo prišli po kratki in prijetni vožnji na Borovo glavo, smo že iz avtobusa zagledali na malem gričku rančo podobne hišice, v resnici pa so to galerije in ateljeji. Potem ko smo vstopili skozi vhod se nam je ta „ranč“ zdel drugačen. Vsepovsod je bilo polno slik. Zelo presenečen sem bil nad gradnjo galerij in ateljejev, ki so

sestavljani iz hišic iz starih srbskih izročil. Galerija, kakor imenuje vse te prostore slikar Kovačevič, vsebujejo dve veliki in dve mali galeriji ter vrsto ateljejev. Na vrhu vsake hišice ima zasilna ležišča, ker vabi tudi druge slikarje k sebi v slikarsko kolonijo. V galerijah je vse polno slik v različnih tehnikah in z različnimi motivi.

Po ogledu galerije in slik nas je vse zelo lepo pogostil, s srbskimi specialitetami; klekovačo, rakijo, ovčjim sirom itd.

Z Borove glave na Zlatiboru, slikarjevega ustvarjalnega sveta, smo odnesli zelo lepe vtise.

NIKO

Sindikalni izlet sodelavcev iz Šoštanja

Kot vsako leto smo se tudi letos veselo popeljali na sindikalni izlet.

Tokrat smo izbrali pot proti morju, kakor bi hoteli popestriti letošnje slabo turistično biro naših obmorskih hotelov in turizma nasploh. S pomočjo vodiča tov. Kojc Viktorja iz Šoštanja smo si v enem samem dnevu ogledali veliko lepih krajev, zgodovinskih bogastev in drugih znamenitosti.

Na Dolenjskem smo si ogledali grad Turjak in rojstni kraj pisatelja Frana Levstika, v Delnicah nas je osvežila močna kavica in strah pred medvedom v motelu.

Tako okrepljeni smo prispeli v Crikvenico ter po Titovem mostu na Krk. Po krajšem ogledu smo se vrnili v Reko, na Trsat ter si ogledali kulturne dobrine.

Namesto vročine nas je dež pregnal z Reke po tunelu Učka do Buzeta, kjer smo si zopet privoščili močno kavico, kajti za drugo ni bilo časa.

Z dokaj praznimi želodci smo prispeli v Fieso, kjer so nam v Rudarskem domu postregli z večerjo. Večer je popestrila muzika in modna revija naše slavne manekenke, tov. Donko Štefke, ki je vsem v domu predstavila izdelke naše DO in nasploh modo pomlad – poletje. Namejani in sproščeni smo se dokaj pozno vračali proti Šoštanju, kamor smo prispeli v zgodnjih jutranjih urah.

Kljub dolgi vožnji in slabemu vremenu smo bili zadovoljni, kar je dokazovala pesem v avtobusu in tako smo sklenili: Še bomo šli na izlet!

Ana Ošlak

SREDNJA DRUŽBO-SLOVNA ŠOLA CELJE

nam pošilja naslednji dopis:

Reforma srednjih šol je spremenila gimnazijo

Med desetimi srednjimi šolami v Celju, na katerih se šola več kot 6.000 učencev in dela preko 400 učiteljev, se je v šol. letu 1982/83 najbolj spremenilo delo na dosedanji gimnaziji, kjer se je šolalo vsako leto okrog 900 učencev. Iz splošne pripravljavnice za študij na višjih in visokih šolah je tu nastala srednja družboslovna šola, ki ima v vsakem letniku po pet (prej včasih jih je bilo po osem) paralelk.

Trije oddelki so družboslovni, dva pa upravna. Družboslovni imajo prva dva letnika enak program, v tretjem pa se delijo tako, da bosta dva bolj družboslovna, eden pa jezikovni. Upravni pa se deli po prvem letniku tako, da programa v drugem letniku že nista več enaka. Učenke enega oddelka se bodo šolale tri leta – to so administratorke, drugega pa štiri leta – to so bodoče upravne tehnice. Po zaključku štiri oziroma triletnega izobraževanja bodo vsi usposobljeni za opravljanje del in nalog iz področja tajniškega, samoupravnega, deloma novinarskega, knjižničarskega itd. dela. Tisti, ki bodo zaključili štiritletno šolanje pa bodo lahko direktno nadaljevali študij na številnih višjih šolah. Tako na Pravni fakulteti, Višji pravni šoli, Višji upravni šoli, Višji šoli za socialne delavce, Filozofski fakulteti, FSPN in na šoli za organizacijo dela v Kranju.

Na dosedanji šoli pa bodo v skladu s potrebami združenega dela imeli tudi oddelke za odrasle. Za oddelek upravno-administrativne šole še sprejemajo prijave. Šola bo za 1. in 2. letnik v dosedanji gimnaziji, kjer so uredili tudi strojepisno učilnico.

Pripravili bodo tudi posebne intenzivne jezikovne in strojepisne tečaje za manjše zaključne skupine iz OZD. Tudi za te tečaje sprejemajo prijave.

RAVNATELJ

prof. Jože Zupančič l. r.

Informacija bo dobrodošla vsem, ki se odločate o svojem bodočem poklicu oziroma želite, izpolnite svoje znanje s programi, ki jih nudi srednja družboslovna šola Celje.

Dan, dolg kot življenje

Tam, na vzhodu, se je nebo rahlo pordečilo. Postajalo je vse bolj svetlo in izza hriba so pokukali zlati sončni žarki. Krvavo rdeča zarja se je bohotala na nebu in preganjala še zadnje ostanke noči z zemlje. Nebo se je vse bolj rdečilo in se prelivalo v vseh odtenkih rdeče in rumene barve. Pokazala se je drobna zlata pika, ki pa je postajala vse večja in večja. Končno se je pokazala v vsej svoji lepoti – vzšlo je sonce. Začenjal se je nov dan, dan, ki je prinesel rojstvo pomladi in rojstvo novega človeškega bitja.

Ravno tisti trenutek, ko je sonce prvič toplo objelo še spečo zemljo pod seboj, se je v majhni sobici zaslíšal krepak krik novorojenčka. Drobce no bitje je prijokalo na svet ob zori prvega pomladnega dne in prineslo življenje in smeh v majhno hišico. Že ko je prvič pogledala okrog sebe s svojimi lepimi očmi, so vsi vedeli, da bo ljubek otrok. Res je postala pristrčna deklica dolgih konstanjevih las in rdečih lic. V njenih očeh so gorele zvezdice, ki so se še bolj zalesketale, kadar se je zasmejala in stegnila svoje drobne ročice proti sijočima obrazoma staršev. Rada je imela svojega mucka, s katerim se je včasih igrala v hiši ali pa zunaj na trati. Zavezala mu je veliko rdečo pentljo okrog vratu in mu nagajivo gledala v oči. Potem sta se igrala s klobčičem volne ali z majhno žogo, za katero se je muc tako rad podil. Včasih pa sta sedela v kakšnem kotu in deklica je svojemu malemu prijatelju pripovedovala pravljice. Muc pa je zadovoljno predel v njenem naročju in kdaj pa kdaj odprl oči, kot bi hotel povedati, da mu zgodba uga-ja. Ko pa je prestopila šolski prag, ji je zmanjkalo časa za igranje, zato sta se z mucem skupaj učila za veliko hrestovo mizo. Ona se je učila pisati in računati, maček pa je dremal v kotu in jo včasih pogledal, kako grizlja svinčnik in se trudi, da bi se čimveč naučila. Nekega dne pa je njenemu prijatelju prenehalo biti srce in deklica se nikakor ni mogla potolažiti, da je izgubila svojega ljubkega mucka. V rokah je držala njegovo rdečo pentljo in zrla na kup kame-nja na njegovem grobu. Takrat je prvič začutila, da je na svetu tudi žalost.

Leta so tekla in tudi ona je iz deklice postajala deklica. Še vedno je imela dolge kostanjeve lase in zlate zvezdice v njenih očeh so govorile, da

je srečna. Velikokrat se je smejala, bila je dobra, tovariška, imela je veliko prijateljev. In nekega lepega poletnega dne je spoznala njega. Bil je fant črnih skodranih las in hudomušnih modrih oči. Rad se je smejal in pel. Ko ga je prvič zagledala, je začutila neko čudno spremembo v sebi. Srce ji je začelo biti hitreje, postalo ji je vroče in lica so ji še bolj žarela. On pa jo je pogledal s svojimi žametnimi očmi in vedela je, da to pomeni biti zaljubljen. Sprehajala sta se po gozdu, z roko v roki sta se podila za metulji in se smejala pticam, veverici, ki je skakala po vejah, zajčku, ki je plaho pokukal izza grma in potoku, ki je veselo žuborel po gozdni jasi. Spoznala je, kako lepo je biti ljubljen in kako lepo je ljubiti. Bila sta srečna. Vsak dan je zanj pomenil pravi raj, saj je lahko spet zrla v tako ljubljen obraz s prikupnim nasmehom na ustih. Poletje je šlo h koncu, dnevi so postajali vse bolj hladni in vse bolj kratki. Tudi njega je videvala vse bolj poredko in potem ga ni bilo več. Ostala je sama z veliko skelečo rano v srcu, ki se nikakor ni hotela zaceliti. Živela je samo še v spominih na svoje srečne dni, na dni, ko sta se sprehajala po gozdu in se smejala vsemu lepemu. Toda minilo je poletje in minila je tudi njena velika ljubezen. Morala se je naučiti živeti brez njega, brez njegovih oči, brez njegovih poljubov. Težko je živela dalje sama in nikoli ni prebolela svojega mladostnega razočaranja.

Iz dekleta se je razvila v zrelo ženo in se zaposlila. Iskala je srečo v delu, a je ni našla. Hrepenela je po ljubljenem človeku, ki bi ga lahko prav tako ljubila kot nekoč njega. Ni ga našla. Ostala je sama in vse bolj je razmišljala, kje je smisel njenega življenja. Imela je vse: službo, stanovanje, veliko oblek, ni pa imela tistega, kar človek najbolj potrebuje – ljubezni. Tako se je njeno življenje počasi prevesilo v jesen ...

Bila je starka, ki je vse življenje iskala svojo srečo, a je ni našla. Na njej so bile žive le še oči, v katerih so se lesketale drobne zvezdice. Prav te oči in njene dolge lase je nekoč ljubil on. Še vedno je imela dolge lase, a sedaj so osiveli in gube okrog oči so pričale, da je preživela veliko pomladi. Sedela je ob oknu in opazovala prve snežinke. Naletaval je prvi sneg, na oknih so se risale ledene rože. Opazovala je gola drevesa, zmrz-

jeno reko in pobeljene vrhove gora. Prišla je zima. Mraz se je naselil tudi v njeno srce in spoznala je, da se bliža njen konec. Vse bolj je bila pot-
ta, saj je vedela, da je živela zaman. Toda, ko je prišla njena zadnja ura, je umrla z nasmeškom na ustnicah. Zadnji trenutek je pomislila, da bo mogoče tam, daleč na onem svetu, v svetu mrtvih, našla svojo tako iskreno srečo, ki jo je zaman iskala vse svoje življenje. Grenko se je nasmehnila in zaprla svoje trudne oči, v katerih so zvezdice še zadnjič zažarele, potem pa počasi ugasnile.

Tam, na zahodu, pa je zlata krogla počasi tonila za goro. Rdečkasto nebo je vse bolj bledelo in zemljo je počasi zagrinjala črnina noči. Ugasnil je še zadnji sončni žarek in zemljo je objela temna noč – sonce je zašlo.

Saša

FOTOGRAFIRAJMO SNEMAJO DIA IN KINO- PROJEKTORJI

Ko smo filme poslikali in posneli, nam je potrebno še samo to, da jih potem, ko jih dobimo iz laboratorija razvite – pregledamo. Da lahko občudujemo lastne posnetke, nam je potreben dober projektor.

DIAPROJEKTORJI

Z ozirom na širino filma so tudi diaprojektorji različnih velikosti: POCKET in ISTAMATIK zadovoljujejo le skromne ljubitelje, formati 6x6 in 6x7 pa so namenjeni za predavanja v velikih dvoranah, te diase uporabljajo le profesionalci. Nabava takega diaprojektorja pa je zelo draga.

Najbolj razširjen format je LEICA FORMAT, zato je izbira projektorjev najbogatejša. Pri nas se dobijo diaprojektorji VEGA 500, VEGA 7000 in PENTACON 9000. VEGA 500 je najenostavnejši diaprojektor. Vstavljanje diapozitivov v projektor je ročno. Ima slabo hlajenje, tako da diapozitiva ne smemo pustiti predolgo v projektorju. Ima navadno žarnico, zato je slika bolj slaba. Stane le 600 din. Projektor VEGA 7000 je popolnoma avtomatski. V kaseto lahko vstavimo 50 diasov. Projektor sam prestavlja in menjuje diapozitive, hitro ali počasi, kakor ga programiramo.



Zeiss Ikon MAV 4000

Projektor ima halogeno žarnico z mrzlosvetlobnim ogledalom 24 V 150 W, kar daje filmu lep ton barv in zelo svetlo sliko. Cena preko 7000 din. Diaprojektor PENTACON 9000 je projektor istih kvalit, le da je cena okoli 10.000 din, odlikuje pa ga odličen ZEISS-ov objektiv.

V tujini je izbira diaprojektorjev dosti večja kot pri nas. Znani proizvajalci diaprojektorjev so: AGFA, BRAUN, LEITZ PRADOVIT, ROLLEI, PERKEOZEISS IKON in drugi. Vsaka tvrdka ima v svojem programu po nekaj tipov.

Vsi so dobri, le da imajo nekateri razne dodatne izboljšave, v glavnem pa so istih lastnosti, karakteristik in moči kot VEGA in PENTACON. Cene se gibljejo od 8000 do 15000 din. Posebni užitki zahtevnih amaterjev so, predvajanje diapozitivov z dvema diaprojektorjema tako, da ni vmesnih pavz, ko se menjujejo diapozitivi, kot se to vidi, če imamo le en projektor. Z dvema projektorjema lahko delamo lepe in zanimive "trik prelive" iz ene slike v drugo.

Poleg vseh svetlobnih efektov pa lahko dodamo še zvok v mono ali stereo tehniki. Najdražji projektorji imajo posebne kasetofone, v katerih je vgrajena naprava, ki daje zvočne impulze, ki so posneti na kaseti, kateri sami predstavljajo diapozitive z enega projektorja na drugega tako, da gre slika z zvokom sinhrono naprej.

KINOPROJEKTORJI SUPER 8

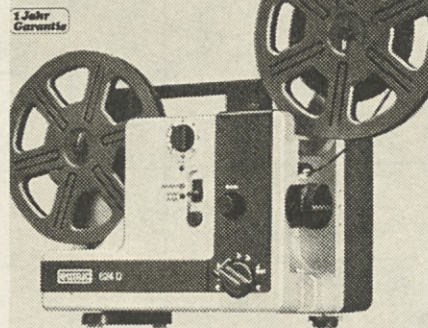
Dober kinoprojektor je ravno tako važen kot dobra kamera. Današnji razvoj tehnologije kinoprojektorjev je na vrhuncu. Poznamo neme in zvočne kinoprojektorje. Zvočni kinoprojektorji imajo vgrajeno magnetno glavo, ojačevalec, zvočnik in mikrofona, nekateri pa tudi slušalke za kontrolo snemanja zvoka. Pri nas se dobijo MEOPTE, to so češki kinoprojektorji zelo dobre kvalitete. Na njem lahko vrtimo SUPER 8, SINGLE 8 ter stare filme 2x8 mm. Ta projektor ima kakor vsi najsodobnejši projektorji halogeno žarnico z mrzlosvetlobnim ogledalom moči 12 V 100 W. (Mrzlosvetlobno ogle-

dalo pomeni, da je žarnica vgrajena v ogledalo v obliki zvončka, kar daje projektorju lepo svetlo sliko. Te žarnice so dvostopenjske, tako, da najprej sveti rdeča luč, ki služi za ogrevanje in štedenje žarnice, šele potem prižgemo pravo luč za projekiranje.) Film lahko previjemo na projektorju. Cena znaša okoli 9800 din.

Avstrijski EUMIG je najbolj popularna tvrdka projektorjev v Evropi. Tip Mark 610 D se še kdaj pojavi na policah na naših trgovin. Odlikuje ga svetla in ostra slika, močno hlajenje žarnice, avtomatsko vlaganje filma skozi filmski kanal, ter ga potem tudi avtomatsko navije na navijalni kolut. Na tem projektorju lahko vrtimo naprej in nazaj. Ima več tekov filma: 3, 6, 9, 12, 18 slik v sekundi, lahko pa reproduciramo tudi posamezne slike kot na diaprojektorju.

Eumig 624 D

Mehrformat-Filmprojektor



Odlikuje ga ZOOM objektiv. Cena 15000 din. Tip EUMIG 624 D je novejši tip enakih kvalit, samo da ima lepši design. Od zvočnih projektorjev so tipe 802, 810, 822 in 824 zamenjali tipi EUMIG S 932 SUPER-SOUND, S 934 AUTOMIX in S 940 STEREO MULTIPROCESOR. Od prejšnjih tipov se razlikujejo po tem, da imajo svetlejšo sliko, boljše hlajenje, kvalitetnejši zvok, lepši design in zato višje cene, od 16000 do 45000 din.

KAKO PRIPRAVIMO FILME ZA PREDVAJANJE?

Če hočemo, da nam bo naša predstava lepo stekla, si moramo napraviti vrstni red. Ko dobimo razvite diapozitive iz laboratorija, jih moramo dati v okvirčke, ki jih kupimo v fototrgovinah. Kodakov laboratorij že sam da diase v okvirčke, ki so označeni po zaporednih številkah, kot smo slikali. Ko so vsi diasi uokvirjeni, jih po vrsti zložimo v kaseto (seržer od diaprojektorja), da imamo pripravljene za predvajanje.

Super 8 filme dobimo iz laboratorija navite na malem, 15 metrskem ko-

lutu. Če smo posneli več filmov, jih lahko zlepimo skupaj. Za lepljenje filma se dobi posebna lepilnica z noži za rezanje filma, pilice za čiščenje emulzije in filmski kanal, ki služi kot vodilo za pravilno lepljenje. Iz posnetega filma moramo izrezati vse osvetljene dele na začetku in koncu vsakega filma.

SUPER 8 filme lepimo s posebnim FILMKIT lepilom. Ko je film zlepljen, ga moramo še pregledati, če res drži, da ne bi imeli med predvajanjem težav. Če zlepimo več filmov skupaj, imamo lahko lepo predstavo. Zlepljene filme navijemo na velike kolute.

Zvočne filme še zvočno opremimo z lastnim komentarjem, komentarjem prijatelja, znanca ali govor prenamemo na filmski trak iz kasetofona, dodamo razne zvočne efekte (v fototrgovinah se dobijo že posneti zvočni efekti – promet, avioni, vlak, topot kopit, petje ptic itd.) na koncu pa dodamo še ustrezno glasbo. Pri vsem tem moramo paziti, da se nam bo zvok ujemal z vsebino filma. Vedeti moramo, da projektorji veliko bolj kvalitetno posnamejo zvok kot kamere, zato vsi pravi ljubitelji snemajo zvok na filmski trak dodatno preko projektorjev.

Želim vam veliko lepih užitkov ob predvajanju filmov.

Prihodnjic HIFI STOLPI IN CENTRI.

NIKO

Imate pokvarjen šivalni stroj?

Odslej si s tem ne delajte več skrbi!

V Mozirju, Ljubija 121, je vsak ponedeljek in četrtek od 15. do 18. ure na novo odprta delavnica za popravila šivalnih strojev.

Na zalogi so tudi določeni rezervni deli. Možna montaža iz nožnega na motorni pogon.

Priporoča se TONI ZAGOŽEN, Ljubija 121 MOZIRJE

NAŠI PETDESETLETNIKI

V drugi polovici letošnjega leta dopolnita 50 let naša sodelavca

OREŠ Terezija in LEVAR Stane.

Iskreno čestitamo!

ZAHVALA

Celotnemu kolektivu Elkroja se zahvaljujem za pomoč, izrečene tolažilne besede in cvetje ob izgubi mojega moža!

Prihova, dne 20. 9. 1982

Sonja Budna

